

คู่มือ

การปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

องค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มราย

อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

โทรศัพท์ ๐๔๔ ๗๕๖๒๕๓ มือถือ ๐๖๔ ๘๘๑๑๐๓๘

โทรสาร ๐๔๔ ๗๕๖๒๕๒

คำนำ

การจัดทำคู่มือเล่มนี้ได้จัดทำตามแนวทางคู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดตำแหน่ง มีให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้แก่ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่น ได้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติในการเตรียมตัวเพื่อเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งยังสามารถใช้ในการปฏิบัติตนระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและในภายหลังจากการพ้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วย ทั้งนี้ ในเรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมนอกจากจะมีในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้ว ในกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองแต่ละประเภทยังได้บัญญัติไว้ให้เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสิ้นสุดลงเพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะกระทำด้วย

คู่มือเล่มนี้ จึงได้นำเสนอกฎหมายที่มีการบัญญัติ เกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม การเปรียบเทียบกฎหมาย การห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐและคู่สมรสให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมและโทษที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้รับ ในกรณีที่ได้ดำเนินกิจการที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ประกอบกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม จะเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้นคู่มือเล่มนี้จึงสามารถใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการปฏิบัติตน ทั้งในการเตรียมตัวเพื่อสมัครเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหลังจากพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

องค์การบริหารส่วนตำบลสระทุมราย

สารบัญ

	หน้า
๑. บทที่ ๑ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม	๑
๒. ๑.๑ ประโยชน์ส่วนบุคคล	๑
๓. ๑.๒ ประโยชน์ส่วนรวม(ประโยชน์สาธารณะ)	๑
๔. ๑.๓ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม	๑
๕. ๑.๔ รูปแบบของการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม	๒
๖. ๑.๕ ความสัมพันธ์ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมกับการทุจริตต่อหน้าที่	๓
๗. บทที่ ๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม	๕
๘. ๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐	๕
๙. ๒.๒ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	๘
๑๐.๒.๓ กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๙
๑๑.๒.๔ ประมวลจริยธรรม	๑๑
๑๒.๒.๕ การเปรียบเทียบกฎหมาย ที่บัญญัติห้ามการดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วน บุคคลและประโยชน์ส่วนรวม	๑๔
๑๓.บทที่ ๓. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์ประกอบของกฎหมายที่ห้ามดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐	๑๖
๑๔. ๓.๑ ข้อห้ามสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑๖
๑๕.๓.๒ ลักษณะและองค์ประกอบที่ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำ	๑๖
๑๖.๓.๓ ข้อห้ามสำหรับคู่สมรส(ภรรยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๒๓
๑๗. ๓.๔ การบังคับใช้และระยะเวลาในการบังคับใช้	๒๖
๑๘. ๓.๕ บทกำหนดโทษ	๒๖
๑๙. บทที่ ๔ แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติ มาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	๒๘
๒๐ ๔.๑ การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง(ก่อนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ)	๒๘
๒๑ ๔.๒ การปฏิบัติหน้าที่หรือการดำรงตนในระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๒๘
๒๒ ๔.๓ การดำเนินกิจการในภายหลังที่ได้พ้นจากตำแหน่ง (พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ถึงสองปี	๒๙
๒๓ บทที่ ๕ บทสรุป	๓๐
บรรณานุกรม	๓๒

ภาคผนวก

๑. พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
(และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ๓๔
๒. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่ง
เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการ ตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๔ ๓๖
๓. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการ
ตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ๓๘
๔. กรณีศึกษา ๓๙

บทที่ ๑

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในบทนี้จะกล่าวถึงประโยชน์ส่วนบุคคล ประโยชน์ส่วนรวมและการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม รวมถึงรูปแบบต่างๆของการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมและขอบเขตของการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๐ ดังนี้

๑.๑ ประโยชน์ส่วนบุคคล

ประโยชน์ส่วนบุคคล หมายถึง การที่บุคคลทั่วไปในสถานะเอกชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถานะเอกชน ได้ทำกิจกรรมหรือได้กระทำการต่างๆเพื่อประโยชน์ส่วนตน ครอบครัว ญาติ เพื่อนหรือของกลุ่มในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพ การทำธุรกิจ การค้า การลงทุน เพื่อหาประโยชน์ ในทางการเงินหรือในทางทรัพย์สินต่างๆ เป็นต้น

๑.๒ ประโยชน์ส่วนรวม(ประโยชน์สาธารณะ)

ประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ หมายถึง การที่บุคคลใดๆ ในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐ) ได้กระทำการใดๆตามหน้าที่หรือได้ปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นการดำเนินการในอีกส่วนหนึ่งที่แยกออกมาจากการดำเนินการตามหน้าที่ในสถานะของเอกชน การกระทำการใดๆ ตามหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีวัตถุประสงค์หรือมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม หรือการรักษาประโยชน์ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ของรัฐ

การทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และจะมีรูปแบบของความสัมพันธ์หรือมีการกระทำในลักษณะต่างๆกันที่เหมือนหรือคล้ายกับการกระทำของบุคคลในสถานะเอกชน เพียงแต่การกระทำในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการกระทำในสถานะเอกชนจะมีความ แตกต่างกันในวัตถุประสงค์ เป้าหมายหรือประโยชน์สุดท้ายที่แตกต่างกัน

๑.๓ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตกอยู่ในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในรูปแบบต่างๆตามที่กฎหมายบัญญัติห้ามไว้ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยังได้เข้าไปพิจารณาดำเนินการในกิจการสาธารณะที่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในกิจการของรัฐเพื่อประโยชน์ของรัฐ แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้พิจารณาได้มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้าไปแอบแฝงหรือได้นำประโยชน์ส่วนตนเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ซึ่งรวมถึงการนำเอาการมีส่วน

ได้เสียในรูปแบบต่างๆหรือการมีผลประโยชน์แอบแฝง หรือการนำความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้องใน การตัดสินใจในการดำเนินการใดๆตามอำนาจหน้าที่ของการดำเนินงานที่เป็นกิจการส่วนรวมของรัฐ เช่น การบริหารงานภาครัฐหรือในการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐแล้ว การพิจารณาดำเนินการดังกล่าว ข้างต้นของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้นำประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการดำเนินการใดๆที่ เป็นงานในอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การดำเนินการที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นการกระทำที่เป็นการ ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

๑.๔ รูปแบบของการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

การกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม สามารถจำแนก การกระทำออกเป็นรูปแบบต่างๆได้ ดังต่อไปนี้

๑.๔.๑ การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราวในกิจการที่เป็นของส่วนตนเพื่อประโยชน์ ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐและทำให้หน่วยงานของรัฐเสียหายหรือเสียประโยชน์

๑.๔.๒ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ต่างๆ เช่นการรับของขวัญและผล จากการรับทรัพย์สินนั้นได้ส่งผลหรือมีผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่

๑.๔.๓ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้ข้อมูลภายในของรัฐ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการ กำหนดนโยบาย หรือการสั่งการตามกฎหมายหรือตามอำนาจหน้าที่และได้ใช้ข้อมูลนั้นเพื่อประโยชน์ สำหรับ ตนเอง ครอบครัว บริวาร ญาติหรือพวกพ้อง และจะส่งผลกระทบทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาด ประสิทธิภาพ หรืออาจจะส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐเกิดการเอื้อประโยชน์หรือทำให้เกิดการ แข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

๑.๔.๔ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำงานพิเศษต่างๆ โดยใช้เวลาในระหว่างที่จะต้องปฏิบัติงาน ตามอำนาจหน้าที่ให้กับรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ

๑.๔.๕ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้เข้ามาทำธุรกิจกับหน่วยงานภาครัฐ ในลักษณะที่เข้ามามีส่วน ได้ เสียในสัญญาต่างๆที่ได้ทำไว้กับหน่วยงานของรัฐ

๑.๔.๖ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำงานในภาคเอกชน ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับอำนาจ หน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐนั้น ในภายหลังอันเป็นเวลาต่อเนื่องเมื่อได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว

๑.๔.๗ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้กำหนดโครงการสาธารณะและได้นำโครงการนั้น ไปลงใน พื้นที่ของตนเพื่อเอื้อประโยชน์ส่วนตนหรือของพวกพ้อง

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม เป็นเรื่องเกี่ยวกับการฝ่าฝืน จริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยที่คู่มือเล่มนี้จะกล่าวเฉพาะการกระทำต่างๆของเจ้าหน้าที่ของรัฐและคู่ สมรสที่จะต้องห้ามกระทำหรือห้ามดำเนินกิจการ ตามมาตรา ๑๐๐ ได้กำหนดห้ามไว้และหากมีการฝ่า ฝืนจะต้องได้รับโทษทางอาญา ประกอบกับบรรดาความผิดที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ กฎหมายให้ถือว่าเป็น ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ใน การยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาก็ด้วย

กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรา ๑๐๐ ได้ บัญญัติ ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐทำธุรกิจกับหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการห้ามมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ได้ทำไว้

กับ หน่วยงานของรัฐและการห้ามเป็นหุ้นส่วนหรือเป็นผู้ถือหุ้นในธุรกิจของเอกชน การห้ามรับสัมปทาน หรือคองถัวไว้ซึ่งสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาแก่บริษัทที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอนไม่ว่าในทางตรงหรือ ทางอ้อม รวมถึงการเป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือได้ทำสัญญา ในลักษณะดังกล่าว และยังได้บัญญัติห้ามการเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆในธุรกิจของเอกชน เช่นการ ทำงานในฐานะพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่รัฐนั้น และยังห้ามตลอดถึงการดำเนินกิจการในภายหลังอันเป็นเวลาที่ต่อเนื่องกันเมื่อได้พ้นจาก การเป็นเจ้าของที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปี และได้บัญญัติห้ามการดำเนินกิจการของคู่สมรสของ เจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะเดียวกันกับที่ได้บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้ดำเนินกิจการไว้ด้วย

การประกาศกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งได้ กำหนดตำแหน่งนายกรัฐมนตรีน และรัฐมนตรี และตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตาม ความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งได้ประกาศ กำหนดตำแหน่ง ผู้บริหารท้องถิ่น และรองผู้บริหารท้องถิ่น เพิ่มเติมให้เป็นตำแหน่งที่ต้องห้ามมิให้ดำเนิน กิจการที่เป็นการขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม นับว่ามีความจำเป็นและมีความ สำคัญอย่างยิ่ง ประกอบกับการที่ กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ห้ามผู้บริหาร ท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่น ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ ส่วนรวมไว้เช่นกัน จึงทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความเข้าใจและสามารถเป็นผู้นำขององค์กรที่มีความพร้อม ในการปฏิบัติตามกฎหมายได้ อันจะเป็นการส่งเสริมการต่อต้านการทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรม และ หลักธรรมาภิบาล

๑.๕ ความสัมพันธ์ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมกับการทุจริตต่อหน้าที่

การเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นการเข้ามาใช้อำนาจรัฐตามที่กฎหมายต่างๆได้กำหนดอำนาจหน้าที่ ไว้ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำรงตนโดยการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมาย การ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐของรัฐมีจริยธรรมจะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น ศรัทธาและเกิดความไว้วางใจในการ ใช้อำนาจและทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเกิดความชอบธรรมในการใช้อำนาจ ในการปฏิบัติหน้าที่และจะ ทำให้การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ ของรัฐขาดจริยธรรมในการดำรงตนและในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว เช่น การเข้าไปมีส่วนได้เสียในรูปแบบ ต่างๆที่เป็นการดำเนินกิจการ หรือการปฏิบัติงานในหน้าที่และเมื่อเป็นการดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมอันมีสาเหตุมาจากการขาดจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ ของรัฐแล้ว จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นขาดความชอบธรรมในการใช้อำนาจและจะเป็นต้นเหตุของการ ทุจริตต่อไป

การมีประมวลจริยธรรมจึงมีความสำคัญต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐและต่อหน่วยงานของรัฐ การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงต้องดำเนินการหรือปฏิบัติงานภายใต้ประมวลจริยธรรม อันเป็นเครื่องมือในการกำกับที่มีความสำคัญ การละเมิดจริยธรรมจะเป็นต้นเหตุของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่โดยมีความขัดแย้งกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมแล้ว จะก่อให้เกิดการทุจริตหรือเป็นต้นเหตุให้เกิดการทุจริตขึ้นในหน่วยงานนั้นๆและจะทำให้เกิดความสูญเสียต่อประเทศชาติและส่วนรวม

บทที่ ๒

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

ในบทนี้จะกล่าวถึงกฎหมายฉบับต่างๆที่บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม โดยจะกล่าวเฉพาะในส่วนของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามและมีหลักการของกฎหมายอย่างเดียวกัน ตามมาตรา ๑๐๐ และได้ทำการเปรียบเทียบตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามและบทกำหนดโทษ เมื่อมีการฝ่าฝืนกฎหมายนั้นๆ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งได้บัญญัติ ห้ามการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐและประมวลจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ดังต่อไปนี้

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ไว้ ดังนี้

มาตรา ๑๘๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

(๔) ไม่กระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนโดยมิชอบ

มาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดินที่เกี่ยวกับกิจการของสภา หรือกรรมการ ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

ให้นำ (๒) และ (๓) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้น ที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๑๘๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวก่าย หรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใดๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภา

(๓) การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนหรือการให้พ้นจากตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๘๖ ให้นำความในมาตรา ๑๘๕ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(๑) การดำรงตำแหน่งหรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของรัฐมนตรี

(๒) การกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใด ไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อม อันเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองโดยมิชอบตามที่กำหนดในมาตรฐานทางจริยธรรม

มาตรา ๑๘๗ รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ และ ต้องไม่เป็นลูกจ้างของบุคคลใด

ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีตามวรรคหนึ่งต่อไป ให้แจ้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง และให้โอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้แก่นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐมนตรีจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ตามวรรคสองไม่ว่าในทางใดๆ มิได้

มาตรานี้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น ให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรี และการถือหุ้นของรัฐมนตรีที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางใดๆ ด้วย

๒๕๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบหรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่ และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้

รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน

กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ **และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์** และการป้องกันการก้าวร้าวการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

มาตรา ๒๕๒ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะให้มีโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ **ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย**

กฎหมายรัฐธรรมนูญได้บัญญัติห้าม นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารและมีหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด จะต้องไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวร้าวการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ไม่ว่าโดย

ทางตรงหรือทางอ้อม และการห้ามนั้นกฎหมายรัฐธรรมนูญได้ห้ามคู่สมรสของนายกรัฐมนตรีและคู่สมรสของรัฐมนตรีและห้ามบุตรของนายกรัฐมนตรีและของรัฐมนตรี รวมถึงบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของนายกรัฐมนตรีและของรัฐมนตรีรวมถึงได้ห้ามดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีหรือจากรัฐมนตรี การกระทำหรือการดำเนินกิจการต่างๆตามที่ห้ามไว้ จึงเป็นในลักษณะเดียวกันกับที่ได้ห้ามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีไว้ด้วย การห้ามในลักษณะข้างต้น ได้มีการยกเว้นในกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องดำรงตำแหน่งตามกฎหมายหรือดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และไม่ว่ากรณีใดๆก็ตามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันหรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดๆมิได้

กฎหมายรัฐธรรมนูญ ได้ห้ามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือเป็นผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท โดยนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะต้องดำเนินการต่างๆให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติและในกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีนี้ต่อไป ให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้น ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ รวมถึงกรณีการห้าม นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี จะกระทำการใดที่มีลักษณะเป็นการเข้าไปบริหารหรือจัดการใดๆเกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทไว้อีกด้วย และการห้ามเป็นหุ้นส่วนหรือเป็นผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ยังใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย และในส่วนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวร้าวการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

๒.๒ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
มาตรา ๑๐๐ ได้บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ดังนี้

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง ในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้

นั้นสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินการของคู่สมรสดังกล่าวเป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลมเว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัดซึ่งมิใช่บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

๒.๓ กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้บัญญัติห้ามการดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไว้ ดังนี้

๒.๓.๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ (๕) ได้บัญญัติห้ามสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มิให้กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ในเรื่องการเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำ ซึ่งหากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มีการกระทำการฝ่าฝืนจะต้องรับโทษในทางปกครอง ได้แก่การพ้นจากตำแหน่ง หรือทำให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลง

ในองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด จะพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีการกระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมในเหตุเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำ ตามมาตรา ๔๔/๓ ซึ่งหากทำการฝ่าฝืน นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด จะต้องพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา มาตรา ๓๕/๑(๓) มาตรา ๓๖ (๔) มาตรา ๓๗(๕)

๒.๓.๒ เทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๘ ทวิ ได้บัญญัติห้ามสมาชิกสภาเทศบาล มิให้กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ได้แก่การต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลนั้นเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลนั้น หรือที่เทศบาลนั้นจะกระทำ ซึ่งหากสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใด

กระทำการฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษในทางปกครอง ได้แก่การทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงตาม มาตรา ๑๙(๖)

สำหรับมาตรา ๔๘ จตุทศ(๓) ได้บัญญัติห้ามนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ต้องไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม กล่าวคือต้องไม่เป็นผู้มีส่วน ได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลนั้นเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลนั้น หรือที่เทศบาลนั้นจะกระทำ ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนจะเป็นเหตุให้ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี จะต้องพ้น จากตำแหน่งตามมาตรา ๔๘ ปัญจทศ (๕)และตามมาตรา ๔๘ โสฬส(๖)

๒.๓.๓ องค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔๗ ตรี(๖) ได้บัญญัติห้ามสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มิให้กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่การเข้าไปเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำ ซึ่งหากได้มีการกระทำการที่เป็นการฝ่าฝืน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะต้องรับโทษในทางปกครอง ได้แก่การพ้นจากตำแหน่ง หรือ สมาชิกภาพสิ้นสุดลง

มาตรา ๖๔/๒(๓) ได้บัญญัติห้าม นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มิให้กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมซึ่งได้แก่การเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำ ซึ่งหากทำการฝ่าฝืน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องพ้นจากตำแหน่งตาม มาตรา ๖๔(๕) และมาตรา ๖๔/๑(๖)

๒.๓.๔ กรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ ได้บัญญัติห้าม สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร มิให้กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม อันได้แก่การห้ามตามมาตรา ๒๒ ได้แก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร หรือบริษัทซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนจะเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลง ตามมาตรา ๒๓(๕)

สำหรับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร กฎหมายได้บัญญัติห้ามมิให้กระทำการที่เป็นการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่การห้าม ตามมาตรา ๕๑(๓) ได้แก่ต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับกรุงเทพมหานครหรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานครหรือบริษัท ซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้น เว้นแต่กรณีที่ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาอยู่ก่อนได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนจะเป็นเหตุทำให้ผู้ว่าราชการ

กรุงเทพมหานคร ต้องพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๕๒(๕) และในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ต้องพ้นจากตำแหน่งทำให้ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมือง ต้องพ้นจากตำแหน่งและรวมถึงการที่รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีการกระทำที่เป็นการต้องห้าม อันได้แก่การเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับกรุงเทพมหานคร หรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานครหรือบริษัทซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้นด้วย ทั้งนี้ตามมาตรา ๕๘ วรรคสาม

๒.๓.๕ เมืองพัทยา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๘ ได้บัญญัติห้ามสมาชิก มิให้กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวม ในเหตุต้องไม่เป็นคู่สัญญาได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เมืองพัทยา เป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่จะกระทำให้เมืองพัทยา หรือที่เมืองพัทยากกระทำ ซึ่งหากมีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนจะเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง ตามมาตรา ๑๙(๔)

สำหรับนายกเมืองพัทยา และรองนายกเมืองพัทยา มาตรา ๔๙ ได้บัญญัติห้าม ต้องไม่กระทำการ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ได้แก่การเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ทำกับเมืองพัทยาหรือการพาณิชย์ของเมืองพัทยา หรือบริษัทที่เมือง พัทยาถือหุ้น ซึ่งหากมีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนจะเป็นเหตุให้นายกเมืองพัทยา และรองนายกเมืองพัทยา ต้องพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๕๐(๖) และตามมาตรา ๕๑(๖)

๒.๔ ประมวลจริยธรรม

๒.๔.๑ ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมืองท้องถิ่นฝ่ายบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล กระทุ่มราย พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๕ ข้าราชการการเมืองท้องถิ่น มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ ส่วนรวม เป็นกลางทางการเมือง อำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชนตามหลักธรรมมาภิบาล โดยจะต้องยึด มั่นในมาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก ๙ ประการ ดังนี้

- ๑) ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- ๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ
- ๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- ๔) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- ๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- ๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- ๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- ๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์การ

๒.๔.๒ ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมืองท้องถิ่นฝ่ายสภาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มราย พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๕ ข้าราชการการเมืองท้องถิ่นมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์

ส่วนรวม เป็นกลางทางการเมือง อำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะต้องยึดมั่นในมาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก ๙ ประการ ดังนี้

- ๑) ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- ๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ
- ๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์

ชน ทับซ็อน

- ๔) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- ๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- ๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- ๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- ๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

๒.๔.๓. ประมวลจริยธรรมของข้าราชการ องค์การบริหารส่วนตำบลกระทู้มราย พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๓ พนักงานส่วนตำบลทุกคนมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม เป็นกลางทางการเมือง อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะต้องยึดมั่นในค่านิยมหลัก ๑๐ ประการ ดังนี้

- ๑) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๒) ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- ๓) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ
- ๔) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์

ชน ทับซ็อน

- ๕) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- ๖) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- ๗) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- ๘) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- ๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

- ๑๐) การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดี ร่วมกัน

พัฒนาชุมชน ให้นำอยู่คู่คุณธรรมและดูแลสภาพสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

๒.๔.๔ ข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบลกระทู้มราย ว่าด้วยจรรยาข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลกระทู้มราย

องค์การบริหารส่วนตำบลกระทู้มราย ในฐานะเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดโดยมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การดำเนินการด้านการเงิน การคลัง การงบประมาณ การพัสดุ การจัดเก็บรายได้ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน วางมาตรฐานการดำเนินงาน จัดการบริการสาธารณะการศึกษาของท้องถิ่น การบริหารงานบุคคลและพัฒนาบุคลากรรวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานและตรวจสอบการ

ดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉะนั้นเพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกของข้าราชการให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมีความโปร่งใสและเป็นธรรมจึง สมควรให้มีข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มราย

องค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มราย จึงได้กำหนดข้อบังคับจรรยาข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มราย เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานในการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการลูกจ้างและพนักงานจ้างให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม อารมณ์ซึ่งศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของ ข้าราชการอันจะทำให้ได้รับการยอมรับเชื่อถือและศรัทธาจากประชาชนทั่วไปไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ยึดมั่นและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่น ในความถูกต้อง เทียงธรรม รักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ หน่วยงาน และส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน

ข้อ ๒ ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ พากเพียร และตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ

ข้อ ๓ โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส พร้อมรับการตรวจสอบ

ข้อ ๔ ไม่เลือกปฏิบัติ

ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และปราศจากอคติ

ข้อ ๕ มุ่งผลสัมฤทธิ์

ปฏิบัติหน้าที่เสร็จสมบูรณ์ภายในเวลาที่กำหนด ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย คำนึงด้วยวิธีการที่ถูกต้องชอบธรรม เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ ประชาชน และหน่วยงาน โดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเหมาะสม

ข้อ ๖ มีจิตบริการ

ปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้รับบริการได้รับความสะดวก รวดเร็ว ด้วยความมีอัธยาศัยไมตรี

ข้อ ๗ ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม

ข้อ ๘ รักศักดิ์ศรีของตนเองและเกียรติภูมิขององค์กร

ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับการเป็นพนักงานส่วนตำบลที่ดี เสริมสร้างภาพลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มราย ให้เป็นที่เชื่อถือ ศรัทธาและไว้วางใจของประชาชน ทั้งนี้ ให้พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้าง ปฏิบัติตามจรรยาพนักงานส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๕๗ ดังกล่าวข้างต้น โดยเคร่งครัด

๒.๔.๕ มาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มราย

อนุสนธิสัญญาทางคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) ได้กำหนด มาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการ พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้ประมวลขึ้นจากข้อเสนอแนะของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นหลักการและแนวทางปฏิบัติให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยทั่วไปใช้ยึดถือ ปฏิบัติเป็นเครื่องกำกับความประพฤติ ดังนี้

๑. พึงดำรงตนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และมีความ รับผิดชอบ

๒. พึงปฏิบัติหน้าที่อย่างเปิดเผย โปร่งใส พร้อมให้ตรวจสอบ

๓. พึงให้บริการด้วยความเสมอภาค สะดวก รวดเร็ว มีอัธยาศัยไมตรี โดยยึดประโยชน์ ของ ประชาชนเป็นหลัก

๔. พึงปฏิบัติหน้าที่โดยยึดผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างคุ้มค่า

๕. พึงพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

๖. พึงมีจรรยาบรรณต่อตนเอง

๗. พึงมีจรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

๘. พึงมีจรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน

๙. พึงมีจรรยาบรรณต่อประชาชนและสังคม

๒.๔.๖ ประกาศเจตนารมณ์องค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มราย เป็นหน่วยงานในการต่อต้าน การทุจริตคอร์รัปชัน

เนื่องด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มราย เป็นหน่วยงานที่รับใช้และให้บริการ ประชาชนอย่างใกล้ชิด ซึ่งในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มราย ได้คำนึงถึงความ ต่ อ ง การ และ ประโยชน์สูงสุด ของประชาชนเป็นหลัก องค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มราย ได้เล็งเห็น ความสำคัญของปัญหาทุจริตคอร์รัปชันซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อพี่น้อง ประชาชนทั้งทางอ้อมและทางตรง ทำให้ผลประโยชน์ไม่ตกถึงมือประชาชนอย่างแท้จริง องค์การบริหาร ส วน ตำบลกระทุ่มราย จึงมีเจตนารมณ์ร่วมกันในการดำเนินงานให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม และสามารถ ตรวจสอบได้เพื่อให้องค์กรเป็นหน่วยงานในการต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยให้ เจ้าหน้าที่ทุกคนถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ไม่ยกยอก เบียดบังเวลา และทรัพย์สินราชการ

๒. ไม่เรียก ไม่รับ ไม่เสนอสิ่งใดเพื่อประโยชน์มิชอบ

๓. ไม่ใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ตนหรือพวกพ้อง

๔. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส เสมอภาค

๕. กล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

๖. เปิดเผยต่อสาธารณะเมื่อพบเหตุคอร์รัปชัน

๗. ร่วมปกป้อง คุ้มครอง ผู้ต่อต้านคอร์รัปชัน

๘. พร้อมรับการตรวจสอบจากทุกภาคส่วน

๒.๕ การเปรียบเทียบกฎหมาย ที่บัญญัติห้ามการดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วน บุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

ลำดับ	กฎหมาย	เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกบังคับใช้และบุคคล อื่นที่ถูกบังคับ	บทกำหนดโทษ
๑	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๑๘๔, ๑๘๖, ๑๘๖, ๑๘๗	ส.ส. ส.ว. รวมคู่สมรสและบุตร ผู้ถูกใช้ ผู้ร่วม ดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจาก ส.ส. ส.ว. ให้กระทำการแทน	พ้นจากตำแหน่ง

ลำดับ	กฎหมาย	เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกบังคับใช้และบุคคลอื่นที่ถูกบังคับ	บทกำหนดโทษ
๒	พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๒๒	ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องกำหนดตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ฯ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี นายองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	โทษทางอาญา ต้องรับโทษ จำคุก ไม่เกินสามปี ปรับไม่เกินหกหมื่น บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และความผิดในหมวด ๙ นี้ ให้ถือว่าเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา
๓	พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐แก้ไขเพิ่มเติม ถึง (ฉบับที่๔) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๕/๑ (๓)มาตรา ๓๖(๔)มาตรา ๓๗ (๕) ประกอบมาตรา ๔๔/๓	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	พ้นจากตำแหน่ง
๔	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔๘ จตุทศ(๓) มาตรา ๔๘ ปัญจทศ(๕)มาตรา ๔๘ โสฬส(๖)	นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี	พ้นจากตำแหน่ง
๕	พระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา มาตรา ๖๔(๕) และมาตรา ๖๔/๑(๖)	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การ บริหารส่วนตำบล	พ้นจากตำแหน่ง
๖	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๕๑(๓) มาตรา ๕๒ (๕)และ มาตรา ๕๘ วรรคสาม	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	พ้นจากตำแหน่ง
๗	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่ ๒)พ.ศ.๒๕๕๒ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐(๖) มาตรา ๕๑ (๖)	นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา	พ้นจากตำแหน่ง

บทที่ ๓.

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์ประกอบของกฎหมายที่ห้ามดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐

๓.๑ ข้อห้ามสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในเรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๓.๑.๑ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามกระทำ

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แก่ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) ผู้บริหารท้องถิ่น
- (๔) รองผู้บริหารท้องถิ่น

สำหรับตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่น ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา ในตำแหน่งดังต่อไปนี้

องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล ได้แก่นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี

องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

กรุงเทพมหานคร ได้แก่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

เมืองพัทยา ได้แก่นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา

ทั้งนี้ ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๔ และ (ฉบับที่ ๒)พ.ศ. ๒๕๕๕

๓.๒ ลักษณะและองค์ประกอบที่ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำ

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง ในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓.๒.๑ การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามตามกฎหมายตาม มาตรา ๑๐๐

๓.๒.๑.๑ เป็นคู่สัญญา

การเป็นคู่สัญญา หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้ามาดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม โดยการเข้ามาทำสัญญาโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้น (นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น) เป็นผู้ปฏิบัติงานในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

ในการเข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐข้างต้นของบุคคลในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นนั้น หมายถึงการเข้ามาเป็นคู่สัญญาของผู้ดำรงตำแหน่งข้างต้น อันเป็นสัญญาที่เกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่ต้องดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานนั้นๆหรือตามกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างในกรณีนั้นๆ

ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งต่างๆตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันในเรื่องของการมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี ที่มีขอบเขตของการใช้อำนาจที่ต่างกัน เช่น นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร มีอำนาจบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในทุกกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด ที่เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดของฝ่ายบริหารทั้งหมด รวมถึงรัฐวิสาหกิจ และหรือมีอำนาจกำกับดูแลหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในอำนาจตาม กฎหมายเป็นต้น

๓.๒.๑.๒ มีส่วนได้เสียในสัญญา

การมีส่วนได้เสียในสัญญาหมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหาร ท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นได้เข้ามาเป็นผู้มีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆ ในการปฏิบัติตามสัญญา และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะต้องมีเจตนาประสงค์จะให้ตนเองได้รับประโยชน์หรือเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลอื่น เช่น ญาติ เพื่อนหรือบุคคลในครอบครัวได้รับประโยชน์ โดยการใช้อำนาจหน้าที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสัญญานั้น หรือการเข้าไปดำเนินการใดๆ เพื่อเป็นการปกป้องในกรณีที่จะต้องเสียประโยชน์หรือได้รับความเสียหายเมื่อต้องดำเนินการตามสัญญาเพื่อช่วยเหลือ ญาติ ครอบครัวหรือเพื่อน เป็นต้น

การมีส่วนได้เสียในสัญญาของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะพบการมีส่วนได้เสียในรูปแบบของความสัมพันธ์ในทางครอบครัว เช่นสามี ภรรยา บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือในบางกรณีจะมีส่วนได้เสียในฐานะผู้ถือหุ้นในหุ้นส่วนประเภทต่างๆ ซึ่งรวมถึงการเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด หรือการมีส่วนได้เสียในฐานะกรรมการของบริษัท หรือการมีส่วนได้เสียในฐานะผู้จัดการหรือเจ้าของโรงพิมพ์ หรือในบางกรณีจะมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ได้ทำกันไว้ก่อน และต่อมาผู้ทำสัญญาได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องเข้ามาดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับสัญญานั้น หรือผลของสัญญานั้นรวมถึงการมีส่วนได้เสียในฐานะตัวแทนก็ได้

การอยู่ในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียของเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบต่างๆ จึงเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม กล่าวคือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นอาจจะได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์ หรือน่าจะได้ประโยชน์หรือน่าจะเสียประโยชน์ในสัญญาที่หน่วยงานของรัฐเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่มีผู้กระทำให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือที่หน่วยงานของรัฐจะกระทำด้วย ไม่ว่าจะ เป็นประโยชน์ในทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม

สำหรับการเข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาตามความในมาตรา ๑๐๐ นี้ จะต้องเป็นการเข้าไปมีส่วนได้เสียในทางตรงตามสัญญาที่ได้ทำไว้กับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งหมายถึงการเข้าไปดำเนินการใดๆ เพื่อให้ตนเองจะได้รับประโยชน์ หากมีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐหรือการปกป้องตนเองหรือการเข้าไปดำเนินการใดๆ เพื่อช่วยเหลือให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์หรือเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นในกรณีที่อาจจะต้องเสียประโยชน์จากสัญญานั้น

เช่น นาย ก เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ก และเป็นกรรมการผู้จัดการของบริษัท ได้เข้าไปยื่นซองเพื่อให้บริษัทที่ตนเองเป็นกรรมการผู้จัดการ เป็นผู้มีสิทธิได้ทำสัญญากับรัฐ แต่ในเวลาต่อมาได้ถูกตัดสิทธิและบริษัทนั้นไม่ได้เป็นผู้เข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากการถูกตัดสิทธิตามกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง(หาก นาย ก ยังไม่ได้เข้าไปใช้อำนาจใดๆ ในตำแหน่งเข้าไปยุ่งเกี่ยว) การดำเนินการในขั้นตอนการเข้ายื่นซองเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดีอยู่ก็ตาม ก็ยังถือไม่ได้ว่าได้เข้าไปเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญานั้น (ในทางปกครอง)

ดังนั้น การเข้าไปมีส่วนได้เสียทางอ้อมในสัญญา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ประกาศกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบในทางปกครอง เช่น ทำให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงหรือต้องพ้นจากตำแหน่งนั้นไป ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ได้บัญญัติไว้ หรือเป็นเหตุที่ต้องถูกถอดถอนให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมาย เป็นต้น

๓.๒.๑.๓ เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน

การเป็นหุ้นส่วน หมายถึง การที่บุคคลได้ลงทุนร่วมกันในห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หรือในห้างหุ้นส่วนจำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด นั้นๆได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดห้าม ในเรื่องการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และได้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนจำกัด แล้วห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้นได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี การเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนจำกัดก็เป็นการกระทำที่ต้องห้าม เนื่องจากการเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดก็มีฐานะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้มีความต่างจากหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิด และประกอบกับหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดยังได้ผลประโยชน์จากผลกำไรจากห้างหุ้นส่วนจำกัดที่เป็นการได้มาจากการทำการค้าขายของห้างฯนั้น เช่นกัน

๓.๒.๑.๔ การถือหุ้นในบริษัท

การเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดห้ามมิให้มีการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมได้เข้าไปลงทุนโดยการมีหุ้นในบริษัทตามทะเบียนผู้ถือหุ้น และบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหุ้นอยู่นั้นได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

๓.๒.๑.๕ รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญา ในลักษณะดังกล่าว

สัญญาสัมปทาน หมายถึง สัญญาที่เอกชนได้รับอนุญาตจากรัฐให้ดำเนินการต่างๆ ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑.๕.๑ สัญญาที่รัฐอนุญาตให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณะ เช่น สัญญาสัมปทานรถไฟฟ้า สัญญาสัมปทานในกิจการโทรคมนาคม

๓.๒.๑.๕.๒ สัญญาที่รัฐให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ

๓.๒.๑.๕.๓ สัญญาที่รัฐให้เอกชนแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การทำเหมืองแร่ การทำโรงโม่หิน รั้งนกอีแอ่น เป็นต้น

การรับสัมปทานจากรัฐ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งห้ามมิให้มีการดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วน

บุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้าไปทำสัญญาที่เป็นการจัดทำบริการสาธารณะ สัญญาที่รัฐให้เอกชนร่วมลงทุนหรือสัญญาที่รัฐให้เอกชนแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติกับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

การคงถือไว้ซึ่งสัมปทาน หมายถึง การที่บุคคลใดๆ ในสถานะเอกชนได้ทำสัญญาสัมปทานกับรัฐ และในเวลาต่อมาบุคคลนั้นได้ลงสมัครเลือกตั้งตามกฎหมายและเป็นผู้ที่ชนะการเลือกตั้งในตำแหน่งต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ในตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่น หรือการที่บุคคลใดข้างต้น ซึ่งได้รับสัมปทานจากรัฐอยู่และในเวลาต่อมาได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี แล้วยังคงถือไว้ซึ่งสัมปทานที่ได้รับจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ไว้ต่อไป

การเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมี ลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น และบุคคลในตำแหน่งดังกล่าว ได้เข้าไปทำสัญญาใดๆ นอกเหนือจากสัญญาสัมปทานกับรัฐอันมีลักษณะผูกขาดตัดตอนทั้งในทางตรงหรือทางอ้อม

การเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งห้ามมิให้มีการดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เป็นผู้มีรายชื่อถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนประเภทต่างๆ หรือได้เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท และห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหุ้นส่วนหรือเป็นผู้ถือหุ้นได้เข้ามารับสัมปทานจากรัฐหรือได้เข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้รับประโยชน์จากสัญญา หรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา เป็นต้น

๓.๒.๑.๖ เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆ (เป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้าง) ในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจเอกชนนั้น อาจขัดแย้งกับประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของทางราชการหรือกระทบต่อความมี อิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้น

๓.๒.๑.๖.๑ ในฐานะเป็นกรรมการ การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้าไปเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันในการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ในฐานะกรรมการในธุรกิจของเอกชน เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อันเป็น

ธุรกิจที่อยู่ภายใต้กำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบ การที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน จึงถือว่าเป็น การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชน

๓.๒.๑.๖.๒ ในฐานะเป็นที่ปรึกษา การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นที่ปรึกษา ในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดตำแหน่ง ห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้ เข้าไปเป็นที่ปรึกษาในธุรกิจของเอกชน และส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ในฐานะของที่ปรึกษาในธุรกิจของเอกชน

เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอันเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้กำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบ การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้เป็นที่ปรึกษาให้กับอธิการบดีในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน จึงถือว่าเป็นการเข้าไปทำหน้าที่ในการเป็นที่ปรึกษานั้น จะส่งผลให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ปรึกษาในธุรกิจของเอกชน หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓.๒.๑.๖.๓ ในฐานะเป็นตัวแทน การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นตัวแทนในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดตำแหน่ง ห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้ทำการเป็นตัวแทนให้กับตัวการที่เป็นเอกชนในธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของตัวแทนในธุรกิจของเอกชน

เช่น ผู้บริหารท้องถิ่นได้เป็นตัวแทนในการยื่นซองสอบราคาต่อหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ และตัวแทนตามกฎหมาย จะมีอำนาจหน้าที่ในการเจรจาต่อรองตามอำนาจหน้าที่ การทำหน้าที่ในฐานะตัวแทนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงเป็นการเข้าไปมีส่วนได้เสียในหน้าที่ อันเป็นผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของตัวแทน ในธุรกิจของเอกชน หรือเป็นการ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้ง ต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

๓.๒.๑.๖.๔ ในฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง ในธุรกิจของเอกชนและจะทำให้เกิดการขัดแย้งกันในการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีสภาพของ

ผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ และเป็นผู้รักษาการ มีอำนาจหน้าที่สั่งการใดๆให้สถานพยาบาลปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติได้ การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้มีความสัมพันธ์กับสถานพยาบาลในฐานะ พนักงาน ลูกจ้าง ตัวแทน ที่ปรึกษา หรือเป็นกรรมการอย่างใดอย่างหนึ่งในธุรกิจของสถานพยาบาลเอกชนแล้วแต่กรณี จึงอยู่ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของพนักงานหรือลูกจ้างตัวแทน ที่ปรึกษา หรือเป็นกรรมการ ในธุรกิจของเอกชน หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีสภาพของ ผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือ กระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

๓.๓ ข้อห้ามสำหรับคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องห้ามดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้บัญญัติห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่จะต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดให้ตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น คู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของนายกรัฐมนตรี นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรี รองนายเทศมนตรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา จึงต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมด้วย และในการห้ามดำเนินกิจการนั้นจึงมีลักษณะอย่างเดียวกันกับการห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ดำเนินกิจการด้วย ทั้งนี้ตามข้อ ๓.๒ ข้างต้น ซึ่งได้แก่การห้ามดำเนินกิจการ ดังนี้

๓.๓.๑ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นคู่สัญญา

หมายถึง การห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เข้ามาเป็นคู่สัญญาโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

๓.๓.๒ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนได้เสียในสัญญา

การมีส่วนได้เสียในสัญญา หมายถึง การที่คู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้ามาเป็นผู้มีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆในการปฏิบัติตามสัญญา โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้สมรส โดยมีเจตนาหรือมีความประสงค์ที่จะให้ตนเองได้รับประโยชน์หรือเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นๆที่เป็นญาติ เพื่อนฝูง คนใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัวให้ได้รับประโยชน์ โดยการใช้อำนาจหน้าที่ของคู่สมรสที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปดำเนินการใดๆเกี่ยวกับสัญญา หรือการเข้าไปดำเนินการใดๆเพื่อเป็นการปกป้องในกรณีที่จะต้องเสียประโยชน์หรือได้รับความเสียหายเมื่อต้องดำเนินการตามสัญญานั้น ทั้งนี้ ตามวัตถุประสงค์ข้างต้น

การเข้าไปมีส่วนได้เสียของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสัญญา ต้องเป็นการเข้าไปมีส่วนได้เสียโดยตรงในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น หากเป็นการเข้าไปมีส่วนได้เสียในทางอ้อมในสัญญาของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว การมีส่วนได้เสียในทางอ้อมจะเป็นเหตุทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องรับผิดชอบในทางปกครอง ได้แก่การที่สมาชิกภาพได้สิ้นสุดลงหรือต้องพ้นจากตำแหน่งนั้นไปตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นๆนั้นๆได้บัญญัติไว้ หรือเป็นเหตุที่จะต้องถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๓.๓.๓ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน

การเป็นหุ้นส่วน หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ลงทุนในห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หรือในห้างหุ้นส่วนจำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้นๆ ได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

๓.๓.๔ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐถือหุ้นในบริษัท

การเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดห้ามมิให้มีการกระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ได้เข้าไปลงทุนโดยการมีหุ้นในบริษัทตามทะเบียนผู้ถือหุ้น และบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหุ้นอยู่นั้นได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

๓.๓.๕ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานหรือ เข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

การรับสัมปทานจากรัฐ หมายถึง การที่คู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้าไปทำสัญญาที่เป็นการจัดทำบริการสาธารณะ สัญญาที่รัฐให้

เอกชนร่วมลงทุน หรือสัญญาที่รัฐให้เอกชนแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการถือไว้ซึ่งสัมปทาน และการเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าวกับรัฐ ในลักษณะเดียวกันกับการห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินกิจการ เป็นต้น

๓.๓.๖ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆ (เป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง)ในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้ การกำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบ ของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจเอกชนนั้น อาจขัดแย้งกับประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ของทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

๓.๓.๖.๑ ในฐานะเป็นกรรมการ

การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่คู่สมรส (ภริยา หรือสามี)ของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้าไปเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นคู่สมรสในการทำหน้าที่ซึ่งเป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมของคู่สมรสในหน้าที่ของกรรมการในธุรกิจของเอกชน

เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้กำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบ การที่คู่สมรส(ภริยา หรือ สามี) ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ซึ่งถือว่าการทำหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษานั้น อาจจะเป็นเหตุให้มีการเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของเอกชนที่(ภริยาหรือสามี)ได้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัย อันเป็นต้นเหตุของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากการมีส่วนได้เสียของคู่สมรสที่ได้อยู่ในสถานะการเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชน

๓.๓.๖.๒ ในฐานะเป็นที่ปรึกษา

การมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นที่ปรึกษาในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่คู่สมรส(ภริยา หรือสามี) ของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เป็นที่ปรึกษาในธุรกิจของเอกชนซึ่งอาจจะเป็นเหตุให้มีการเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของเอกชนที่(ภริยาหรือสามี)ได้เป็นที่ปรึกษาได้ อันเป็นต้นเหตุของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากการมีส่วนได้เสียของคู่สมรสที่ได้อยู่ในสถานะการเป็นที่ปรึกษาในธุรกิจของเอกชน

เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้กำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบ การที่คู่สมรส(ภริยา หรือสามี) ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้เป็นที่ปรึกษาให้กับอธิการบดีในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ซึ่งถือว่าการทำหน้าที่ของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการทำหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงศึกษา เป็นเหตุของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากการมีส่วนได้เสียของคู่สมรสที่ได้เป็นที่ปรึกษาในธุรกิจของเอกชน

๓.๓.๖.๓ ในฐานะเป็นตัวแทน

การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นตัวแทนในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่คู่สมรส (ภริยา หรือสามี) ของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งคู่สมรสได้เป็นตัวแทนให้กับตัวการในการทำธุรกิจของเอกชน และการเป็นตัวแทนดังกล่าวส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของคู่สมรสในการเป็นของตัวแทนในธุรกิจของเอกชน

เช่น คู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของผู้บริหารท้องถิ่นได้เป็นตัวแทนในการเจรจาเพื่อการปฏิบัติตามสัญญา (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่น) และคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ(ภริยาหรือสามี)ได้เป็นตัวแทนในการเจรจาและมีอำนาจหน้าที่ในฐานะตัวแทนที่มีอำนาจในการการเจรจาต่อรอง ตามอำนาจหน้าที่ของตัวแทน จนได้ข้อยุติในการปฏิบัติตามสัญญาที่ได้ทำไว้กับรัฐ การทำหน้าที่ในฐานะตัวแทนของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐข้างต้น ถือว่าเป็นการไปมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับรัฐ อันเป็นผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของคู่สมรสที่เป็นตัวแทนในธุรกิจของเอกชน

๓.๓.๖.๔ ในฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้าง

การเข้าไปมีส่วนได้เสีย ในฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่คู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เป็นพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน และจะทำให้เกิดการขัดแย้งกันในการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของพนักงานหรือลูกจ้าง ซึ่งเป็นหน้าที่ของ(ภริยาหรือสามี)ที่เป็นคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน้าที่การทำงานที่เป็นธุรกิจของเอกชน หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ และเป็นผู้รักษาการ มีอำนาจหน้าที่สั่งการใดๆให้สถานพยาบาลปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติได้ การที่คู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้มีความสัมพันธ์กับสถานพยาบาลในฐานะ พนักงาน ลูกจ้าง ตัวแทน ที่ปรึกษา หรือเป็นกรรมการ ในสถานะอย่างใดอย่างหนึ่งข้างต้นในธุรกิจของสถานพยาบาลเอกชนแล้วแต่กรณี ในกรณีนี้จึงอยู่ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของพนักงานหรือลูกจ้าง ตัวแทน ที่ปรึกษา หรือเป็นกรรมการของคู่สมรส(ภริยาหรือสามี) ในธุรกิจของเอกชน หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็น

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

๓.๔ การบังคับใช้และระยะเวลาในการบังคับใช้

๓.๔.๑ บังคับใช้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ประกาศกำหนดตำแหน่ง

การกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามความใน มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการใดๆได้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งดังต่อไปนี้

๓.๔.๑.๑ นายกรัฐมนตรี

๓.๔.๑.๒ รัฐมนตรี

๓.๔.๑.๓ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี นายองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา

๓.๔.๒ ระยะเวลาในการบังคับใช้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนด ตำแหน่งตามความในมาตรา ๑๐๐

ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้มีการประกาศกำหนดตำแหน่ง โดยเริ่มนับตั้งแต่ได้มีการแถลง นโยบายต่อสภาตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด หรือในกรณีที่มีการแถลงนโยบายแล้วให้นับตั้งแต่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้ง(รัฐมนตรี) สำหรับในกรณีพ้นจากตำแหน่งให้เริ่มนับต่อจากวันที่ได้พ้น จากตำแหน่งต่อไปอีกสองปี เว้นแต่เป็นการพ้นจากตำแหน่งเพราะการตาย

๓.๔.๓ การบังคับใช้กับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ(ภริยาหรือสามี)

คู่สมรส(ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องห้ามมิให้ดำเนินการใดๆ ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๑๐๐ นั้น จะเริ่มตั้งแต่คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น และได้เข้ารับตำแหน่งในหน้าที่นั้นตามขั้นตอนที่กฎหมาย กำหนดหรือมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯแต่งตั้ง และยังใช้บังคับต่อเนื่องกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ ของรัฐในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้นได้พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดๆตามที่กฎหมายกำหนดยังไม่ถึงสองปีด้วย

๓.๕ บทกำหนดโทษ

๓.๕.๑ โทษทางอาญาตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริต

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ หรือได้กระทำการต่างๆ ที่เป็นข้อห้ามตามความในมาตรา ๑๐๐ รวมถึงการกระทำการต่างๆที่เป็นข้อห้ามตามความในมาตรา ๑๐๐ ใน

ภายหลังจากการที่ได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีตามมาตรา ๑๐๑ จะต้องรับโทษในทางอาญาซึ่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรา ๑๒๒ ได้ระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

สำหรับในกรณีที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด ทั้งนี้ การรับโทษในทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๒ นั้น บุคคลที่จะต้องรับโทษตามกฎหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งไว้เท่านั้น คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ กฎหมายมิได้บัญญัติให้ต้องรับโทษไว้ในกรณีด้วย

บทบัญญัติ มาตรา ๑๐๐ ได้บัญญัติไว้ในหมวด ๙ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ประกอบกับเมื่อมีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีการบัญญัติให้ความผิดในหมวดที่ ๙ นี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ตามความใน มาตรา ๑๐๓/๑

๓.๕.๒ ผลของการได้รับโทษทางอาญาและการให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินกิจการใดๆที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมนั้น เป็นเรื่องของการฝ่าฝืนจริยธรรมหรือเป็นการทำผิดจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายให้การกระทำได้กล่าวให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา การแก้ไขดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อคุณสมบัติของบุคคลในการที่จะเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามที่พระราชบัญญัติต่างๆได้บัญญัติไว้ และทำให้ความผิดดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ที่มีอำนาจในการไต่สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด

บทที่ ๔

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติ มาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๔.๑ การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง(ก่อนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ)

บุคคลย่อมมีสิทธิในการเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประกอบกับบุคคลก่อนที่จะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคคลนั้นจะอยู่ในสถานะของเอกชน จึงมีสิทธิในการทำมาหาเลี้ยงชีพโดยการประกอบอาชีพหรือประกอบวิชาชีพใดๆได้ตามใจสมัครเว้นแต่เป็นกรณีที่มีกฎหมายได้ห้ามไว้ แต่ตราบใดก็ตามเมื่อบุคคลนั้นมีความประสงค์จะเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและเมื่อมีความประสงค์ที่จะเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่มีกฎหมายบัญญัติห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม เช่น ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น การเตรียมการก่อนเข้าสู่ตำแหน่งจึงมีความสำคัญยิ่ง

การไม่เตรียมความพร้อมจะทำให้บุคคลนั้นมีสภาพปัญหาส่วนตนที่จะต้องรักษาผลประโยชน์ส่วนตนไว้เมื่อเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ การประกอบอาชีพบางอย่างที่ได้กระทำไว้กับรัฐหรือการอยู่ในฐานะต่างๆในธุรกิจการค้าของเอกชนที่ได้ทำกันไว้ก่อนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจจะเป็นสิ่งที่กฎหมายห้ามกระทำหรือห้ามดำเนินกิจการเมื่อบุคคลนั้นได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้นเมื่อไม่มีการเตรียมตัวในเรื่องนี้ จึงเป็นต้นเหตุของการกระทำผิดกฎหมายและจะส่งผลร้ายต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น เช่น การต้องพ้นจากตำแหน่ง การได้รับโทษจำคุกหรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นต้น

ในการเตรียมตัวของบุคคลก่อนเข้ามารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคคลนั้นๆจะต้องตรวจสอบตนเอง คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ว่าได้มีการดำเนินกิจการใดๆบ้าง ในขณะที่ตนเองได้อยู่ในสถานะของเอกชนที่ได้ทำธุรกิจหรือทำการค้าไว้กับรัฐ โดยจะต้องตรวจสอบการเป็นคู่สัญญากับรัฐ การรับสัมปทานจากรัฐ หรือการเป็นกรรมการผู้จัดการ การถือหุ้นหรือการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการหรือการเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนต่างๆ ว่ามีหรือไม่อย่างไร และต้องสำรวจกิจการต่างๆของคู่สมรสรวมถึงการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบมาก่อนเข้าสู่ตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตนเอง คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จะต้องดำเนินการต่างๆที่เกี่ยวกับการทำการค้า การทำธุรกิจนั้นๆ อย่างไร เมื่อไร ภายในเวลากำหนดอย่างไร

๔.๒ การปฏิบัติหน้าที่หรือการดำรงตนในระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๔.๒.๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น

ในขณะที่ได้ดำรงตำแหน่งตามข้างต้น จะต้องไม่ดำเนินกิจการใดๆที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น การห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐทำธุรกิจกับหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการห้ามมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ได้ทำกับหน่วยงานของรัฐและการห้ามเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในธุรกิจของเอกชนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือ

ดำเนินคดี การห้ามรับสัมปทานหรือคงถือไว้ ซึ่งสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอน ไม่ว่าจะในทางตรงหรือทางอ้อม รวมถึงการเป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือได้ทำสัญญาในลักษณะดังกล่าว และยังได้บัญญัติห้ามการเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆ ในธุรกิจของเอกชน ซึ่งรวมถึงการทำงานในฐานะพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้น

๔.๒.๒ คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้ห้ามคู่สมรสมิให้ดำเนินกิจการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไว้ด้วย

การทำความเข้าใจกับคู่สมรสให้ปฏิบัติตามกฎหมายจึงมีความสำคัญ หากไม่สามารถทำความเข้าใจกับคู่สมรสให้เข้าใจในหลักการของกฎหมายได้แล้วหรือเกิดความเข้าใจในข้อกฎหมายที่ไม่ถูกต้อง หรือในกรณี ที่คู่สมรสได้กระทำโดยความพลั้งเผลอหรือโดยการรู้เท่าไม่ถึงการณ์และเป็นการดำเนินกิจการที่เป็นการต้องห้ามตามกฎหมายในมาตรา ๑๐๐ การดำเนินกิจการของคู่สมรสนั้นจะนำมาซึ่งพิชภัยและเป็นโทษกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น กล่าวคือแม้ตนเองจะมีได้กระทำการที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไว้ แต่ได้ปล่อยปละละเลยไม่ใส่ใจกับการดำเนินกิจการของคู่สมรส ทำให้คู่สมรสดำเนินกิจการต่างๆ ตามที่กฎหมายห้ามไว้ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นก็ต้องได้รับโทษทางอาญาที่เกิดจากการกระทำของคู่สมรส โดยจะต้องถูกระวางโทษจำคุกหรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับแล้วแต่กรณี อย่างเช่น คดีที่ดินรัชดา

ดังนั้น การทำความเข้าใจกฎหมาย มาตรา ๑๐๐ เพื่อให้รู้ถึงข้อห้ามกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐและข้อห้ามมิให้คู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐและคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นๆ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเพิกเฉยหรือละเลยเสียมิได้

๔.๓ การดำเนินกิจการในภายหลังที่ได้พ้นจากตำแหน่ง(พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ถึงสองปี

กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามมาตรา ๑๐๐ ได้บัญญัติ ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม โดยห้ามดำเนินกิจการนั้นต่อไปอีกเป็นเวลาสองปีนับแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้นๆ แล้ว การห้ามในส่วนนี้ได้ห้ามการดำเนินกิจการของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย

บทที่ ๕

บทสรุป

การประกาศกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งได้กำหนดตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี และตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งได้มีการประกาศกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง ผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นผู้บริหารท้องถิ่นที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมเพิ่มเติมขึ้นนั้นนับว่ามีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการบัญญัติห้ามมิให้ผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่นดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไว้แล้ว จึงทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความเข้าใจและสามารถปรับตนเองให้เข้ากับหลักกฎหมายได้และสามารถเป็นผู้นำขององค์กรที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้และสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้

กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้จัดตั้งในรูปแบบต่างๆได้แก่ นายกองคํการบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองคํการบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี นายกองคํการบริหารส่วนตำบล รองนายกองคํการบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยาและรองนายกเมืองพัทยา เป็นตำแหน่งที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไว้ ซึ่งได้แก่การห้ามดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

๕.๑ การห้ามดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐและคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ การห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐและคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐทำธุรกิจกับหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการห้ามมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ได้ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

๕.๒ การห้ามเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

๕.๓ การห้ามรับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

๕.๔ การห้ามเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง ในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้อห้ามนี้จึงใช้บังคับเมื่อได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วได้ไปดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมในฐานะต่างๆข้างต้น

ในการห้ามดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ ข้างต้นยังได้ห้ามถึงกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีไว้อีกด้วย แต่ในกรณีนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถถือหุ้น(เป็นผู้ถือหุ้น)ได้ไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัดนี้จะต้องมิใช่บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ

ตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ในการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องได้รับโทษในทางอาญา ได้แก่ โทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๒ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ กฎหมายได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่สำหรับการดำเนินกิจการของคู่สมรสหากเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้นพิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๑๐๐ แล้ว ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่มีความผิด

๕.๕ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมได้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดแล้ว ประธานกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๙๒ วรรคสาม แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๕.๖ สำหรับในกรณีที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรา ๑๐๓/๑ บัญญัติให้ความผิดในเรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ทำให้การกระทำความผิดในเรื่องนี้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีอำนาจในการไต่สวนคดีและการถูกชี้มูลความผิดในเรื่องนี้จะทำให้มีผลต่อคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อไปด้วย

บรรณานุกรม

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ //(พฤษภาคม ๒๕๕๕)//คู่มือการปฏิบัติสำหรับ
เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและ
ประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต//สำนักกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
(และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

หมวด ๙

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือ ดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของผู้ซึ่งพ้นจาก การเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีใช้บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา ๑๐๒ บทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มิให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้น หรือเข้าร่วมทุน

มาตรา ๑๐๓/๑ บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีความผิดตาม มาตรา ๑๐๐ วรรคสาม หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดพิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการ ตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่ง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ บัญญัติห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือ ดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ ราชการส่วน ท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ทั้งให้นำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

และความในมาตรา ๑๐๑ ยังให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีใช่บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในบทบัญญัติดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑. นายกรัฐมนตรี

๒. รัฐมนตรี

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

โอภาส อรุณินท์

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่ง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๐ ได้กำหนดห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการบางอย่างโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในบทบัญญัติดังกล่าวให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีประกาศ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการ ตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี เป็นตำแหน่งที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตซึ่งมีที่มาจากกรกระทำคามผิดอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในบทบัญญัติดังกล่าวเพิ่มเติม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ เพิ่มเติมจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ซึ่งได้กำหนดไว้แล้ว ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้บริหารท้องถิ่น

๒. รองผู้บริหารท้องถิ่น

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศใน

ราช

กิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ปานเทพ กล้าณรงค์ราญ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

กรณีศึกษา

ตามมาตรา ๑๐๐ (๑)

๑. บันทึกข้อหาหรือสำนักงาน ป.ป.ช.ที่ ปช. ๐๐๒๘/๐๐๔๕ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

การฟ้องร้องการส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย(อ.ส.ค.) ได้มอบอำนาจให้สหกรณ์การเกษตร จำกัด กระทำการแทนในการจำหน่ายอาหารเสริม(นม) โดยวิธีกรณีพิเศษ ตามมติคณะรัฐมนตรีที่บังคับกรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งรวมถึงเทศบาล

กรณีจึงเป็นการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล โดยที่นายกเทศมนตรีไม่มีอำนาจพิจารณาตัดสินใจที่จะจัดซื้อนมจากผู้จัดจำหน่ายหรือผู้ประกอบการรายอื่นได้ การจัดซื้อนมหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับสหกรณ์การเกษตร จำกัด ซึ่งต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี จึงไม่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม จึงไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๐ (๑) แม้ว่านายกเทศมนตรีจะเป็นสมาชิกและถือหุ้นในสหกรณ์การเกษตร จำกัด ดังกล่าวก็ตาม

และแม้ว่านายกเทศมนตรีจะเป็นหุ้นส่วนหรือเป็นผู้ถือครองหุ้นในสหกรณ์การเกษตร จำกัด ดังกล่าว ก็ไม่อาจถือว่าเป็นการที่นายกเทศมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือเป็นผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เป็นคู่สัญญากับเทศบาล ตามมาตรา ๑๐๐ (๒) เนื่องจากสหกรณ์การเกษตร จำกัด มิได้มีฐานะเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ประกอบกับการที่เทศบาลได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างกับสหกรณ์การเกษตร จำกัด ก็มีใช้เป็นการที่สหกรณ์การเกษตรได้เป็นคู่สัญญากับเทศบาลโดยตรง แต่เป็นการกระทำความ อ.ส.ค. ตามมติคณะรัฐมนตรี ดังนั้น จึงไม่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐(๒)

ตามมาตรา ๑๐๐(๒)

๒. บันทึกความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๕๙๖/๒๕๔๔

แม้จะเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบก็ตาม แต่การมีส่วนได้ส่วนเสียก็มีได้ต่างจากหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบ เพราะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๘๔ และมาตรา ๑๐๘๖ นั้น หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบก็ยังได้ผลประโยชน์จากกำไรซึ่งห้างหุ้นส่วนทำมาค้าขายอยู่ได้ เว้นแต่ ห้างหุ้นส่วนยังขาดทุนอยู่ ฉะนั้น จึงเป็นสมาชิกที่มีส่วนได้เสียกับห้างฯ

๓. บันทึกข้อหาหรือสำนักงาน ป.ป.ช.ที่ ปช. ๐๐๒๘/๐๐๑๗ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๖

การถือหุ้นกู้ในบริษัท จำกัด(มหาชน) นั้น ไม่เป็นการเข้าข่ายการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมตามมาตรา ๑๐๐ เนื่องจากหุ้นกู้เป็นตราสารหนี้ที่บริษัทเสนอขายแก่ผู้ลงทุนเพื่อกู้ยืมเงินจากผู้ลงทุน โดยมีผลตอบแทนอยู่ในรูปดอกเบี้ยที่แน่นอนในระหว่างอายุของตราสารตามเงื่อนไขที่ได้ระบุไว้ ดังนั้น ผู้ลงทุนซื้อหุ้นกู้จึงมีสถานะเป็นเจ้าของหนี้ของบริษัทซึ่งไม่มีอำนาจก้าวไปหรือแทรกแซงกิจการหรือเข้าไปจัดการบริษัท และไม่ได้มีสถานะเป็นผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของบริษัทดังเช่นการถือหุ้นประเภทสามัญในบริษัท

ตามมาตรา ๑๐๐ (๓)

๔. บันทึกความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๖๘/๒๕๔๔

สำหรับความที่ว่า “ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” ตามมาตรา ๑๐๐(๓) นั้น โดยที่บทบัญญัติในเรื่องนี้เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลจึงต้องตีความโดยเคร่งครัด และโดยผลเช่นนั้นจึงเห็นว่าจะมีความหมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับประโยชน์จากสัมปทานนั้นโดยตรงหรือโดยผ่านบุคคลอื่น เช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ คู่สมรส หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเข้ารับสัมปทานโดยตนเองซึ่งถือเป็นทางตรง หรือถือหุ้นในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนซึ่งถือหุ้นในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่รับสัมปทาน อันอาจถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียทางอ้อม

๕. บันทึกความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๖๐๕/๒๕๔๕

การพิจารณาว่าสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือไม่ นอกจากจะพิจารณาว่าในการปฏิบัติตามสัญญานั้น สมาชิกสภาเทศบาลผู้นั้นได้รับประโยชน์โดยตรงหรือไม่แล้ว ยังต้องพิจารณาดูว่าสมาชิกสภาเทศบาลผู้นั้นมีความสัมพันธ์กับคู่สัญญาในลักษณะที่จะส่งผลดีหรือผลเสียต่อตนในทางอ้อมอันจะได้ชื่อว่ามีส่วนได้เสียในทางอ้อมหรือไม่ ซึ่งความสัมพันธ์ที่มีอยู่อาจจะเป็น

- ความสัมพันธ์ในเชิงบริหาร โดยเป็นผู้จัดการ หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ตัวแทนผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีการกระทำกับเทศบาล
- หรือความสัมพันธ์ในเชิงทุน โดยเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดซึ่งสามารถรอบังการจัดการบริษัทได้
- หรือความสัมพันธ์ในระหว่างบุคคล ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา หรือความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๖. บันทึกข้อหารือสำนักงาน ป.ป.ช.ที่ ปช. ๐๐๒๘/๐๐๒๑ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๖

การที่นายกเทศมนตรีเป็นตัวแทนจำหน่ายสลากกับสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลนั้น หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าสัญญาตัวแทนดังกล่าว มีลักษณะเป็นสัญญาที่รัฐให้สิทธิเอกชนกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดแต่ผู้เดียวโดยไม่อนุญาตให้เอกชนรายอื่นเป็นผู้ดำเนินกิจการอย่างเดียวกับเอกชนคู่สัญญาที่ได้รับสิทธิตามสัญญาอีก กรณีอาจเข้าข่ายการเป็นคู่สัญญากับรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาด ตัดตอน อันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๐(๓) แห่ง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯและมาตรา ๒๕๖(๒)ประกอบมาตรา ๒๘๔ วรรคสี่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตามมาตรา ๑๐๐(๔)

๗. บันทึกความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๐/๒๕๔๔

เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐรับเป็นตัวแทนบุคคลอื่นเพื่อยื่นซองสอบราคาต่อหน่วยงานของรัฐและทำหน้าที่เจรจาตกลงกับหน่วยงานของรัฐ ตัวแทนจึงมีหน้าที่รับผิดชอบต่อตัวการตามมาตรา ๘๐๗ ถึงมาตรา ๘๑๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในฐานะที่เป็นตัวแทนและมีหน้าที่ดังกล่าว เจ้าหน้าที่ของรัฐ

จึงมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ นอกจากนี้ยังมีลักษณะของประโยชน์ที่ขัดกันระหว่างประโยชน์ของรัฐกับประโยชน์ของธุรกิจเอกชน จึงเป็นกรณีเข้าข่ายต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๐(๔) แห่ง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ

๘. บันทึกความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๖๘/๒๕๔๔

๘.๑ การควบคุมห้างหุ้นส่วนและบริษัทในการจดทะเบียนและส่งบุคคลของกระทรวงพาณิชย์ นั้น เป็นอำนาจหน้าที่กำกับดูแลห้างหุ้นส่วนและบริษัทเป็นการทั่วไป โดยมุ่งถึงความถูกต้องในทางทะเบียนเป็นสำคัญและมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการชัดเจนแน่นอนมิได้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของรัฐมนตรี อีกทั้งรัฐมนตรีไม่มีอำนาจเกี่ยวกับการอนุญาต การอนุมัติ หรือการมีคำสั่งใดๆ ในกิจการที่ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทประกอบธุรกิจอยู่ที่อาจเอื้ออำนวยผลประโยชน์ตอบแทนเนื่องจากการประกอบธุรกิจนั้นได้ และรัฐมนตรีก็ได้เป็นนายทะเบียนตามกฎหมาย ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่ในการรับหรือไม่รับจดทะเบียน การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ในเรื่องดังกล่าวจึงไม่มีผลที่จะเกิดสภาพผลประโยชน์ทางธุรกิจขัดหรือแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐๐(๔) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ

๘.๒ การดำเนินการของสถานพยาบาลนั้น พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.๒๕๔๑

บัญญัติให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้รักษาการ และมีอำนาจสั่งการใดๆ เพื่อให้สถานพยาบาลปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติได้ ถ้ารัฐมนตรียังคงมีความสัมพันธ์กับสถานพยาบาลนั้นอยู่ โดยเป็นกรรมการที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างด้วยแล้ว ย่อมมีส่วนได้เสียในกิจการของสถานพยาบาลซึ่งรัฐมนตรีมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบตามกฎหมาย สภาพของผลประโยชน์ในสถานพยาบาลของรัฐมนตรีอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ แต่การต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๐(๔) นั้น จะต้องปรากฏว่ารัฐมนตรีเป็นผู้กำกับดูแลสถานพยาบาลด้วย ฉะนั้น ถ้ารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขมิได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลงานของสถานพยาบาล ย่อมจะไม่มีอำนาจใดๆ ที่จะสั่งการตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล จึงไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๑๐๐(๔) ซึ่งรวมทั้งกรณีที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจจำเป็นต้องรักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในบางครั้งเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขไม่อยู่ ถ้าในระบอบเวลานั้นมิได้มีการสั่งการใดๆ เกี่ยวกับสถานพยาบาล ก็ยังไม่ถือว่าอยู่ในบังคับของมาตรา ๑๐๐(๔) ด้วย

๙. บันทึกข้อหารือสำนักงาน ป.ป.ช.ที่ ปช. ๐๐๒๘/๐๐๓๓ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖

แม้ว่านายกและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จะไม่ต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งประธานและรองประธานมูลนิธิ เนื่องจากมูลนิธิดังกล่าวจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกิจการสาธารณะและการกุศล และมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำรายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกันจึงมิใช่ธุรกิจของเอกชน ประกอบกับสภาพผลประโยชน์ของมูลนิธิไม่อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของนายกหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงไม่เป็นการกระทำต้องห้ามตามความในมาตรา ๑๐๐ (๔)

แต่กรณีรายได้ของมูลนิธิอันเกิดจากการขอสนับสนุนหรืออุดหนุนจากหน่วยงานรัฐหรือเอกชน ซึ่งมูลนิธิสามารถขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ที่มีกฎหมาย ระเบียบ ให้อุดหนุนได้ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถตั้งงบประมาณสนับสนุนมูลนิธิได้ ซึ่งหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เงินอุดหนุนแก่มูลนิธิ ซึ่งมีนายกและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประธานและรองประธาน

กรรมการมูลนิธิ กรณีดังกล่าวอาจเป็นการสุ่มเสี่ยงต่อการใช้อำนาจในทางที่ไม่เหมาะสมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการตั้งงบประมาณเพื่ออุดหนุนมูลนิธิ

๑๐. มติคณะกรรมการ ป.ป.ช.ในการประชุมครั้งที่ ๖๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐ การดำรงตำแหน่งเป็นนายกสมาคมวิทยาลัยหรือกรรมการสมาคมวิทยาลัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ถือเป็นกรรมการในธุรกิจเอกชนที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐซึ่งได้แก่กระทรวงศึกษาธิการ

การดำเนินการบางอย่างของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เช่น การอนุมัติแผนการเงิน งบดุล ฯลฯ โดยสภาพของผลประโยชน์อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ ดังนั้น หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบัน หรือกรรมการสภาสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จึงเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ (๔)

๑๑. บันทึกข้อหารือสำนักงาน ป.ป.ช.ที่ ปช. ๐๐๒๘/๐๐๑๐ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

การที่รองนายกเทศมนตรีซึ่งเป็นบุตรของนายกเทศมนตรีเป็นผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมและเกสต์เฮาส์ในเขตเทศบาลเมือง โดยที่นายกเทศมนตรีบิดาเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดดังกล่าว ถือได้ว่ารองนายกเทศมนตรีเข้าข่ายมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นตัวแทนในธุรกิจเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของรองนายกเทศมนตรี ซึ่งต่อมานายกเทศมนตรีได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการกั่นกรองการดำเนินการตาม พ.ร.บ.โรงแรมฯโดยตำแหน่ง หากได้ทำหน้าที่เพียงพิจารณาตรวจสอบ กั่นกรองการพิจารณาอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม การต่ออายุใบอนุญาตเพื่อเสนอความเห็นต่อนายทะเบียน(ผู้ว่าราชการจังหวัด) ซึ่งการเสนอความเห็นของคณะกรรมการกั่นกรองฯ ดังกล่าวจะไม่มีผลผูกพันการพิจารณาอนุญาตของนายทะเบียน ดังนั้น การดำเนินการของนายกเทศมนตรีจึงไม่เข้าข่ายความผิดตามมาตรา ๑๐๐ ประกอบกับรองนายกเทศมนตรีได้เข้าไปเป็นผู้แทนในธุรกิจเอกชนก่อนที่ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช.ฯจะมีผลบังคับในวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕ จึงขาดองค์ประกอบคำว่า “เข้าไป” ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๐ แต่การกระทำหรือการดำเนินการของรองนายกเทศมนตรีดังกล่าว อาจต้องห้ามตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๗ ประกอบมาตรา ๒๘๔ วรรคสี่

มาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

บัญญัติว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเมื่อเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหรือองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นกระทำ

คดีนี้ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว อ้างว่าเป็นการ**ลงนามแทนผู้รับจ้าง** (ตัวจริง) เพราะไม่ได้มีอาชีพให้เข้าเครื่องเสียงและมิได้มีเจตนาเข้าเป็นคู่สัญญา ต่อมาภายหลังการสอบสวน นายอำเภอได้มีคำสั่งให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง จึงนำคดีมาฟ้อง

ต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งของนายอำเภอ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งถือว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ก่อนลงนามเอกสารใดๆควรจะต้องใช้พิจารณาญาณและได้อ่านเอกสารนั้น ๆ ก่อนที่จะลงนาม ยิ่งเป็นการกระทำแทนผู้อื่นแล้วยิ่งต้องใช้ความระมัดระวังยิ่งขึ้น การที่ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงควรต้องรู้ว่าคุณสมบัติและข้อห้ามของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อห้ามในการเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นผู้สัญญา ซึ่งมีผลทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง หากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้กระทำการแทนผู้รับจ้าง ผู้ฟ้องคดีก็ควรกระทำการแทนในฐานะผู้รับมอบอำนาจ มิใช่แสดงตนเป็นผู้รับจ้างเสียเอง เมื่อผู้ฟ้องคดีลงนามในเอกสารใบสั่งจ้าง ใบคำร้องขอรับเงิน และใบสำคัญรับเงิน ในฐานะผู้รับจ้างเหมาเช่าเครื่องเสียงโดยมิได้ถูกข่มขู่บังคับแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงตกเป็นผู้สัญญา จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ตรีวรรคหนึ่ง (๖) คำวินิจฉัยของนายอำเภอจึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๗๕/๒๕๕๙) (จากบทความทางวิชาการของสำนักงานศาลปกครอง โดย นายนิรัฐ อินทร พนักงานคดีปกครองชำนาญการ กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง)

คดีนี้ คือ นายวิชัย (นามสมมติ) ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งแต่วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๒ มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี ถูกร้องเรียนว่ามีคุณสมบัติขัดต่อมาตรา ๔๗ ตรี (๖) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เพราะเป็นผู้สัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งอยู่ นายอำเภอจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว และคณะกรรมการฯ รายงานผลการสอบสวนว่านายวิชัย เป็นผู้สัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ว่าจ้างตามสัญญาจ้าง รวม ๖ ฉบับ นายอำเภอจึงมีคำสั่งให้สมาชิกภาพของนายวิชัย สิ้นสุดลง ตั้งแต่วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๒ เป็นต้นไป ด้วยเหตุว่า เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นผู้สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำตามมาตรา ๔๗ ตรี (๖) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

นายวิชัย จึงอุทธรณ์คำสั่ง แต่นายอำเภอยกอุทธรณ์ นายวิชัย เห็นว่า คำสั่งให้ตนเองพ้นจากตำแหน่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากขณะเข้าเป็นผู้สัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มีฐานะเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และได้ส่งมอบงานตามสัญญาแล้วก่อนที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงฟ้องนายอำเภอเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมการปกครองเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองเพื่อขอให้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งและให้กรมการปกครองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการไม่ได้รับเงินเดือนและเบี้ยประชุม

คำสั่งของนายอำเภอที่ให้นายวิชัยผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้ว่าในขณะที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกตั้งนั้น จะยังเป็นช่วงเวลาที่อยู่ในระยะเวลาการผูกพันความซื่อสัตย์ของงานตามใบสั่งจ้างจำนวน ๕ ฉบับ แต่จะเห็นได้ว่า ขณะได้รับเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ฟ้องคดีไม่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุมัติและลงนามในสัญญาจ้างที่มีผลผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบลแต่อย่างใด ประกอบกับการดำเนินการตามใบสั่งจ้างทั้ง ๕ ฉบับได้

เสร็จสิ้นลงแล้ว แม้สัญญาจ้างจะได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานจ้างภายในกำหนดตามสัญญา อันเป็นเวลาและผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วก็ตาม แต่ข้อสัญญาดังกล่าวเป็นเพียงการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีในความชำรุดบกพร่องของงานจ้าง ซึ่งผู้รับจ้างมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการบริหารส่วนตำบลผู้ว่าจ้างตามข้อสัญญาที่ให้ไว้เท่านั้น และความรับผิดชอบจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีความชำรุดบกพร่องของงานตามสัญญาจ้างซึ่งอาจจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ พฤติการณ์จึงมีอาจถือว่าผู้ฟ้องคดีใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนเพื่อแสวงประโยชน์ให้กับตนเอง แม้ว่าจะระยะเวลากำหนดความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องจะอยู่ในช่วงที่ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ก็ไม่ทำให้ผู้ฟ้องคดีตกเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล อันเป็นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ตรี (๖) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ นอกจากนั้น ยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้อำนาจหน้าที่อย่างใด ๆ อันเกิดจากการดำรงตำแหน่งในลักษณะช่วยเหลือ เกื้อกูล หรือเอื้อประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นได้เข้าเป็นคู่สัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือในสัญญาอื่นใดที่กระทำภายหลังจากผู้ฟ้องคดีเข้ารับตำแหน่ง จึงรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมหรือการกระทำใดที่เข้าลักษณะเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะกระทำ อันจะทำให้สมาชิกภาพของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๗ ตรี (๖) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น การที่นายอำเภอมีคำสั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลง **จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย** พิพากษาเพิกถอนคำสั่งของนายอำเภอโดยให้มีผลย้อนหลังไปจนถึงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๒ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๐๗/๒๕๕๘)(บทความวิชาการโดย นางสาวจรรุณี กิจตระกูล พนักงานคดีปกครองชำนาญการ กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง)

มาตรา ๑๘ ทวิแห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

กำหนดว่าสมาชิกสภาเทศบาลต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลเป็นคู่สัญญา และเมื่อกระทำการอันต้องห้ามดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจวินิจฉัยให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลนั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

กรณีที่ภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลและเป็นประธานสภาเทศบาลได้ทำบันทึगतกลงรับจ้างประกอบอาหารว่าง ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล โดยนายกเทศมนตรีเป็นผู้ลงนามในบันทึगतกลงจ้าง และต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ได้วินิจฉัยและมีคำสั่งให้สมาชิกภาพของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจวินิจฉัยความเป็นสมาชิกภาพของผู้ฟ้องคดี ไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย อีกทั้งผู้ฟ้องคดีไม่รู้เห็นยินยอม และภรรยาไม่เคยขอความยินยอม ในการทำสัญญา นอกจากนี้เทศบาลไม่เคยแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบล่วงหน้า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รู้ถึงข้อห้าม ใน

กฎหมายและรู้จักภรรยาของผู้ฟ้องคดีเป็นอย่างดีสามารถยับยั้งมิให้เกิดการกระทำดังกล่าวได้แต่ก็มีได้ ยับยั้ง จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

ประเด็นมีว่า การที่ภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายทำบันทึกตกลงรับจ้างกับเทศบาลถือว่า ผู้ฟ้องคดี เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงหรือทางอ้อมอันเป็นผลให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาล สิ้นสุดลงหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้ภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายจะมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดู ซึ่งกันและกันตามมาตรา ๑๔๖๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และเป็นคู่สัญญาของเทศบาล แต่มาตรา ๑๘ ทวิแห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มีเจตนารมณ์ให้สมาชิกสภาเทศบาลทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตรักษาผลประโยชน์ของเทศบาลอย่างเที่ยงธรรมและไม่ให้สมาชิกสภาเทศบาลใช้ฐานะ ที่ตนเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐสร้างประโยชน์ส่วนตน หรือได้ประโยชน์จากการเข้าทำสัญญาหรือทำกิจการใด กับเทศบาลไม่ว่าด้วยตนเองหรือผ่านผู้อื่นในขณะดำรงตำแหน่ง ซึ่งการพิจารณาว่าสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใด จะเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่ จำต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นกรณีๆ ไป เมื่อผู้ฟ้องคดี ดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาล ซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงที่จะสั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการ ของเทศบาลโดยไม่ปรากฏหลักฐานอื่นที่ฟังได้ว่ามีพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือใช้อำนาจหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับภรรยาหรือใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่ง สร้างประโยชน์แก่ตนแต่อย่างใด จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยอ้อมในสัญญาที่เทศบาล เป็นคู่สัญญาตามมาตรา ๑๘ ทวิแห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ดังนั้น คำสั่งให้พ้นสมาชิกภาพ สมาชิกสภาเทศบาล จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๑๕/๒๕๕๙)(บทความวิชาการโดย นายนิรัฐ อินทร พนักงานคดีปกครองชำนาญการ กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง)